

Editörden

Travma ve yarattığı sonuçlar üzerine çalışmak her daim cesaret isteyen bir şeydi. Tarihi, travmalar ta rihi olan, özellikle anlamlandırılmamış, bilgi işleme süreci halen tamamlanamamış, etkileri bir biçimde süren, yeni travmalara zemin hazırlayan travmatik yaşantılarla bezeli bir ülkede yaşıyoruz. Marmara depremi öncesinde travma ve travmatik stres ile uğraşanlar politik anlamda da risk içeren işkence ve siyasal şiddet ile ilgili konulara yoğunlaşmıştı. Sürmekte olan 12 Eylül darbesinin yarattığı toplumsal-siyasal değişimin izleriyle, işkence ve ruhsal sonuçlarıyla, kronik TSSB'yle, işkencenin kişilik üzerinde yarattığı yıkımlarla ilgili çalışmalar yoğundu. İşkencecinin psikolojisi ilgi alanındaydı. İnsan hakları savunucularının bu çalışmalarına psikiyatri topluluğunda burun bükerek bakıldığını, mesleğin siyasallaştırıldığını söyleyerek bir resmi ideoloji söylemiyle travma ve ilişkili ruhsal bozukluklar ile uğraşanları küçümseyenler olduğunu hatırlıyorum. Ama ne zaman ki Marmara ve ardından Düzce depremi oldu, on binlerce insan öldü, yüzbinlerce yaralandı ve milyonlar örselendi, burun bükenler başta olmak üzere bir çok kişi travma ve TSSB üzerine araştırmalara yönelerek travma uzmanı oldu. Travmanın etkilerini steril bir akademik çerçevede hapsedmeye gayret ederek. Böyle de olsa bu çalışmaların travma literatürüne önemli katkılarının olduğunu belirtmeliyim, ama örselenen insanların hayatına ne kadar dokunduğu konusunda çok emin değilim. Bu süreç ayrıca etik bir pencereden tartışılmaya da ihtiyaç duyuyor.

Türkiye travmalarından kurtulamadı. Etkilerinden de. Marmara depremi gibi büyük bir depremin izleri ile boğuşurken ülkemiz, savaşların, katliamların, patlamaların, terörist eylemlerin, çatışmaların, kadına ve çocuğa yönelik şiddetin, iş kazalarının, çalışma yaşamı ile ilgili sorunların, siyasal baskı, ötekileştirme ve şiddetin ve daha bir sürü şeyin; son olarak ta yüzlerce insanın öldüğü ve yaralandığı, "askeri mi, değil mi, kim yaptı?"nın tartışıldığı bir darbe girişiminin orta yerinde kaldı. Uzun zamandır süren toplumsal kutuplaşma, çatışmalı söylem ve siyasal belirsizlik, bu olay sonrasında da artarak sürmeye devam ediyor. Birçoğunuz klinik uygulamada deneyimliyorsunuzdur, doğrudan gündemi işaret ederek ruhsal yakınmalar sergileyen ve psikiyatrye başvuran, doğrudan ya da dolaylı olarak örselenen, bu belirsizlikle kaygıları çok yükselen, ruhsal çökkünlük yaşayan, ilişki ve iletişim sorunları ve daha birçok ruhsal sorunu olan insanların başvuruları giderek arttı.

Hekim her zaman şiddetin karşısında olmalıdır. Demokrasiyi engelleyen, demokratik yaşamı ortadan kaldıran her türlü darbenin ve girişimin karşısında olmalıdır. Onun kendisiyle ilgili karar verme hakkına saygı göstererek insan yaşamının niteliğini artırmaya yönelik mesleki-bilimsel çabalarını sürdürmelidir. Her daim barışın yanında olmalıdır. İnsancılık, eşitlikçilik, tüm canlıların yaşam hakkına saygı göstermek onun temel ilkeleri içinde yer almaya devam etmelidir.

İçinde bulunduğumuz bu travmatik dönemde insancılık, mesleki dayanışma, travmanın etkileri üzerine araştırmalar yapma, travma mağdurlarına psikososyal destek verme, bunun bir sağlık hakkı olarak kamu hizmetine dönüştürme, şiddetsiz ve travmasız bir dünya kurmak için bilimsel-eğitsel ve mesleki bir çaba sergileme ve daha bir çok konuda daha kapsamlı tartışmalara büyük gereksinim olduğunu düşünüyorum.

Saygılarımla

Doç. Dr. Burhanettin Kaya

Editörler ve Yayın Kurulu adına

Editör